

Hawliau dinasyddion yr UE yng Nghymru

Hawl Dinasyddion yr UE i Astudio

Mae'r daflen ffeithiau hon yn cynnwys crynodeb byr o hawl Dinasyddion yr UE i astudio yng Nghymru. Yn y daflen ffeithiau hon, mae 'dinasyddion yr UE' yn cynnwys dinasyddion aelod-wladwriaethau'r UE, yn ogystal â dinasyddion gwladwriaethau'r Ardal Economaidd Ewropeaidd (Norwy, Gwlad yr Iâ a Liechtenstein) a dinasyddion y Swistir.

Ymhellach, mae'r daflen ffeithiau hon yn ymdrin â hawliau aelodau teuluol nad ydynt yn ddinasyddion yr UE eu hunain, lle mae eu hawl i fyw yn y DU yn deillio o'u perthynas â dinesydd yr UE neu ddinesydd Prydeinig sydd wedi arfer hawliau rhyddid i symud fel gweithiwr, person hunangyflogedig, person hunangynhaliol neu fyfyrwr mewn gwlad letyol yn yr AEE yn union cyn dychwelyd i'r DU¹.

Yn dilyn ymadawiad y DU o'r Undeb Ewropeaidd (**Brexit**), mae hawliau dinasyddion yr UE yng Nghymru wedi newid mewn rhai ffyrdd pwysig. Rhaid oedd i ddinasyddion yr UE ac aelodau o'u teulu a oedd yn byw yn y DU ar 31 Rhagfyr 2020, ac a oedd yn dymuno aros yng Nghymru, gyflwyno cais i'r **Cynllun Preswyllo'n Sefydlog i Ddinasyddion yr UE (EUSS)** cyn 30 Mehefin 2021, naill ai am **Statws Preswyllydd Sefydlog** (caniatâd amhenodol i aros) neu

Statws Preswyllydd Cyn-sefydlog (caniatâd i aros am 5 mlynedd). Nid oedd yn rhaid i ddinasyddion Iwerddon a chanddynt ganiatâd amhenodol i aros gyflwyno cais o'r fath. Yn achos dinasyddion yr UE ac aelodau o'u teulu na wnaethant gyflwyno cais i'r EUSS cyn y dyddiad cau (sef 30 Mehefin 2021), neu sydd â statws preswyllydd cyn-sefydlog sydd wedi dod i ben, nid oes ganddynt hawl mwyach i aros yn y DU a dylent geisio cyngor cyfreithiol ar frys os ydynt bellach yn dymuno aros yng Nghymru.

Ni all dinasyddion yr UE a gyrhaeddodd y DU am y tro cyntaf ar, neu ar ôl, 1 Ionawr 2021 gyflwyno cais am **Statws Preswyllydd Sefydlog** na **Statws Preswyllydd Cyn-sefydlog**. Maent yn cyrraedd fel Ymwelwyr Tymor Byr. Os dymunant aros yn hwy nag ymweliad byr o hyd at 6 mis, rhaid iddynt gyflwyno cais am **Fisa Tymor Hir** (er enghraifft, i astudio, neu i weithio, neu i ymuno ag aelod o'u teulu).

Yn achos aelodau o deulu dinasyddion yr UE nad ydynt yn dod o'r UE, dim ond os ydynt yn meddu eisoes ar drwydded deulu'r EUSS, y gallant bellach ddod i'r DU ar ôl 1 Ionawr 2021. Nid yw trwydded deulu'r AEE preswyllo biometrig y DU, yn ddilys bellach yn y DU.

A oes gan ddinasyddion yr UE yr hawl i astudio yng Nghymru?

Ysgolion Cynradd ac Uwchradd

Holl ddinasyddion yr UE

Mae rhieni yn gyfrifol am sicrhau bod eu plant yn cael eu haddysgu. Maent fel arfer yn gwneud hyn drwy anfon eu plentyn i'r ysgol. Mae gan bob plentyn o oedran ysgol gorfodol yr hawl i le am

ddim yn yr ysgol gynradd a'r ysgol uwchradd. Mae rhai rhieni'n dewis anfon eu plentyn i ysgol annibynnol sy'n codi ffioedd neu yn eu haddysgu gartref. Dylai dinasyddion yr UE gysylltu â'u hawdurdod lleol os oes ganddynt unrhyw gwestiynau am hawl eu plentyn i le am ddim yn eu hysgol leol.

¹ Gall 'aelodau teuluol' gynnwys: eich priod neu eich partner sifil, eich plant, eich wyrion/wyresau a'ch gorwyrion/gorwyresau dan 21 oed, eich plant dibynnol dros 21 oed, eich rhieni dibynnol, eich teidiau a'ch neiniau dibynnol, eich hen deidiau a'ch hen neiniau dibynnol, a rhai partneriaid dibriod a pherthnasau dibynnol eraill (pan fo'r Swyddfa Gartref wedi rhoi tystysgrif cofrestru 'aelod estynedig o'r teulu').

Addysg Bellach ac Uwch

Dinasyddion yr UE sydd â Statws Preswlydd Sefydlog, Statws Preswlydd Cyn-Sefydlog neu a gyflwynodd gais i'r EUSS

Mae gan Ddinasyddion yr UE yr hawl i astudio mewn coleg neu brifysgol yng Nghymru. Mae gan ddinasyddion yr UE sydd â Statws Preswlydd Sefydlog yr hawl i astudio yng Nghymru am gyfnod amhenodol. Mae gan ddinasyddion yr UE sydd â Statws Preswlydd Cyn-Sefydlog yr hawl i astudio yng Nghymru hyd nes y daw eu statws i ben. Os ydych chi'n ddinesydd yr UE a'ch bod wedi gwneud cais i'r EUSS (hyd yn oed ar ôl y dyddiad cau), a'ch bod yn disgwyl penderfyniad, rydych yn cadw'r hawl i weithio ac astudio tan i chi gael Statws Preswlydd Sefydlog neu Statws Preswlydd Cyn-Sefydlog (neu tan na allwch mwyach apelio yn erbyn penderfyniad i wrthod eich cais).

Ar ôl gwneud cais i'r EUSS, rhoddir Tystysgrif Ymgeisio i unigolion i brofi eu statws gwarchoddedig, fel mesur dros dro, wrth iddynt aros am ganlyniad eu cais. Gallant ddefnyddio'r dystysgrif hon fel prawf o'u statws i gofrestru mewn sefydliad addysg uwch neu bellach.

Dinasyddion yr UE a gyrhaeddodd am y tro cyntaf ar, neu ar ôl, 1 Ionawr 2021

Ymwelwyr Tymor Byr

Caniateir i ddinasyddion yr UE sy'n cyrraedd fel Ymwelwyr Tymor Byr ddilyn cwrs astudio byr neu gymryd rhan mewn ymchwil academiaidd, cyn belled nad yw'n para mwy na chwe mis. Os ydych yn ddinesydd yr UE, nid oes angen i chi wneud cais am fisa cyn cyrraedd, ond rhaid i chi ddangos prawf bod gennych ddigon o arian i gefnogi eich hun yn ystod eich astudiaethau yn y DU.

Ni chaniateir i chi:

- wneud gwaith cyflogedig neu ddi-dâl i gwmni yn y DU
- gweithio fel person hunangyflogedig
- gwneud lleoliad gwaith neu interniaeth.

Deiliaid Fisa Tymor Hir

Rhaid i ddinasyddion yr UE ac aelodau o'u teulu sy'n dymuno astudio am fwy na chwe mis wneud cais am

Fisa Tymor Hir. Yn y rhan fwyaf o achosion, os caiff y fisa hwn ei roi, bydd gan ddinasyddion yr UE yr hawl i fyw yn y DU ac astudio, fel arfer i gwblhau cwrs neu gymhwyster penodol mewn sefydliad academiaidd penodol. Os ydych yn ddinesydd yr UE a'ch bod yn dymuno newid eich sefydliad academiaidd, neu eich cwrs neu gymhwyster, efallai y bydd angen i chi geisio newid telerau eich fisa neu ailymgeisio am Fisa Tymor Hir.

Faint fydd astudio yng Nghymru yn ei gostio i ddinesydd yr UE?

Dylai dinasyddion yr UE ystyried a allant fforddio astudio, neu barhau i astudio, yng Nghymru. Gall colegau a phrifysgolion yng Nghymru godi ffioedd a bydd y swm a godir arnoch hefyd yn dibynnu ar a ydych chi'n gymwys i gael statws 'ffioedd cartref'.

Statws Ffioedd Cartref

Myfyrwyr sy'n dechrau ym mlwyddyn academiaidd 2020-21 (neu'n gynharach)

Bydd dinasyddion aelod-wladwriaethau'r UE a ddechreuodd gwrs addysg bellach neu uwch yng Nghymru yn 2020-21 neu'n gynharach yn elwa ar statws 'ffioedd cartref' gydol eu cwrs. Bydd hyn hefyd yn berthnasol i wladolion yr AEE a'r Swistir.

Myfyrwyr sy'n dechrau ym mlwyddyn academiaidd 2021-22 (neu'n ddiweddarach)

Mae gwladolion yr UE, yr AEE a'r Swistir sy'n elwa ar hawliau dinasyddion o dan y gwahanol gytundebau ymadael, aelodau o deulu pobl o Ogledd Iwerddon, plant gwladolion y Swistir, plant gweithwyr o Dwrci, gwladolion y DU sy'n byw yn yr AEE a'r Swistir, gwladolion y DU a'r UE sy'n byw yn Gibraltar a dinasyddion Prydain ac Iwerddon o dan drefniant yr Ardal Deithio Gyffredin, sy'n dechrau cwrs addysg bellach neu uwch ar neu ar ôl 1 Awst 2021 yn dal i fod yn gymwys i gael statws 'ffioedd cartref'. Bydd amodau preswyllo'n berthnasol a bydd y coleg neu'r brifysgol yn gyfrifol am gadarnhau statws ffioedd Dinasyddion yr UE.

Os oes gan ddinesydd yr UE statws 'ffioedd cartref' a'i fod yn 16-19 oed, ni fydd colegau AB yn codi ffi dysgu arno. Fodd bynnag, efallai y bydd rhaid iddo dalu ffi os yw'n ddysgwyr mewn coleg 19 oed a throsodd. Bydd y coleg yn gallu rhoi mwy o wybodaeth i ddinasyddion yr UE am y ffioedd y mae'n eu codi.

Ni fydd dinasyddion yr UE a gwladolion eraill yr AEE a'r Swistir ac aelodau o'u teulu nad ydynt yn cael eu cwmpasu gan y gwahanol gytundebau ymadael, ac sy'n dod i Gymru am y tro cyntaf i ddechrau cwrs ym mlwyddyn academaidd 2021-22, yn gymwys i gael statws 'ffioedd cartref' a bydd eu coleg neu brifysgol yn codi ffioedd uwch arnynt.

Cyllid Myfyrwyr Cymru – Cymorth i Fyfirwyr

Myfyrwyr sy'n dechrau ym mlwyddyn academaidd 2020-21 (neu'n gynharach)

Bydd dinasyddion yr UE, gwladolion yr AEE a'r Swistir ac aelodau o'u teulu a ddechreuodd gwrs addysg bellach neu uwch cyn 1 Awst 2021 yn parhau i dderbyn benthyciadau a grantiau myfyrwyr gan Cyllid Myfyrwyr Cymru gydol eu cwrs, os byddant yn parhau i fodloni'r meini prawf cymhwystra.

Myfyrwyr sy'n dechrau ym mlwyddyn academaidd 2021-22 (neu'n ddiweddarach)

Gall dinasyddion yr UE, gwladolion yr AEE a'r Swistir sy'n elwa ar hawliau dinasyddion o dan y gwahanol gytundebau ymadael, aelodau o deulu pobl o Ogledd Iwerddon, plant gwladolion y Swistir, plant gweithwyr o Dwrci, gwladolion y DU sy'n byw yn yr AEE a'r Swistir, gwladolion y DU a'r UE sy'n byw yn Gibraltar a dinasyddion Prydain ac Iwerddon o dan drefniant yr Ardal Deithio Gyffredin, sy'n dechrau cwrs addysg bellach neu uwch ar neu ar ôl 1 Awst 2021 yng Nghymru fod yn gymwys i wneud cais am fenthyciadau i fyfirwyr a grantiau gan Cyllid Myfyrwyr Cymru. Bydd amodau preswyllo'n berthnasol.

Ni fydd dinasyddion yr UE a gwladolion eraill yr AEE a'r Swistir ac aelodau o'u teulu nad ydynt yn cael eu cwmpasu gan y gwahanol gytundebau ymadael, ac sy'n dod i Gymru am y tro cyntaf i ddechrau cwrs ym mlwyddyn academaidd 2021-22, yn gymwys i gael benthyciadau i fyfirwyr a grantiau gan Cyllid Myfyrwyr Cymru.

Mae colegau a phrifysgolion yng Nghymru yn darparu eu bwrsariau, eu hysgoloriaethau a'u cyllid dewisol eu hunain. Bydd angen i fyfirwyr gysylltu â'u coleg neu eu prifysgol yn uniongyrchol i gael rhagor o wybodaeth am gymhwystra a sut i wneud cais.

Sut mae dinasyddion yr UE yn profi eu hawl i astudio?

Fel arfer, mae plant o oedran cynradd ac uwchradd yn cael lle mewn ysgol leol sy'n gwasanaethu eu dalgylch. Gellir ymrestru plant mewn ysgol gynradd neu uwchradd drwy wneud cais i'w hawdurdod lleol. Rhaid i rieni neu ofalwyr brofi pwy yw'r plentyn a'i breswylfa yn yr ardal leol.

Addysg Bellach ac Uwch

O 1 Gorffennaf 2021, rhaid i ddinasyddion yr UE ddangos eu bod wedi gwneud cais i'r EUSS, bod ganddynt Statws Preswyllydd Sefydlog, Statws Preswyllydd Cyn-Sefydlog neu fath arall o ganiatâd i ros (megis Fisa Tymor Hir) i brofi eu hawl i aros ac i barhau i astudio yng Nghymru.

Os ydych chi'n ddinasydd yr UE ac wedi gwneud cais dilys o dan yr EUSS ond nad yw eich cais wedi'i benderfynu eto, gallwch hefyd ddarparu tystiolaeth o'ch cais (Tystysgrif Ymgeisio) fel prawf o'ch hawl i aros a pharhau i astudio yng Nghymru. Bydd angen i chi roi prawf o'ch preswylfa i fodloni meini prawf cymhwystra ar gyfer 'ffioedd cartref' neu gyllid myfyrwyr.

Bydd deiliaid statws preswyllydd cyn-sefydlog nad ydynt yn gwneud cais am statws preswyllydd sefydlog cyn dyddiad dod i ben eu statws preswyllydd cyn-sefydlog yn colli eu hawl i astudio yng Nghymru a'u hawl i gael mynediad at gyllid myfyrwyr.

Newidiadau i'r EUSS

Ar 17 Gorffennaf 2023 cyhoeddodd y Swyddfa Gartref newidiadau i Gynllun Preswyllo'n Sefydlog yr UE. Bydd statws dinasyddion sydd â statws cyn-sefydlog bellach yn cael ei ymestyn yn awtomatig am ddwy flynedd. Bydd y Swyddfa Gartref yn hysbysu dinasyddion pan fydd eu statws wedi'i ymestyn a chaiff eu statws digidol ar y system Gweld a Phrofi ei ddiweddarau'n awtomatig.

Bydd y Swyddfa Gartref hefyd yn uwchraddio'n awtomatig deiliaid statws cyn-sefydlog i statws sefydlog os ydynt yn gymwys. Bydd dinasyddion ond yn gymwys am yr uwchraddio awtomatig yma os oes gan y Swyddfa Gartref dystiolaeth eu bod wedi byw yn y DU dros y pum mlynedd diwethaf. Bydd y Swyddfa Gartref yn cysylltu â'r rheini y mae eu statws yn cael ei uwchraddio'n awtomatig i statws sefydlog.

Nid oes yn rhaid ddinasyddion yr UE aros i'w statws gael ei uwchraddio'n awtomatig i statws sefydlog yn dilyn diwedd yr estyniad o ddwy flynedd. Gallant gyflwyno cais i uwchraddio cyn gynted ag y byddant yn gymwys.

Ni fydd y rheini nad ydynt wedi preswyllo yn y DU yn ddi-dor ers pum mlynedd yn gymwys i gael eu huwchraddio'n awtomatig. Ond gallant gyflwyno cais cyn gynted ag y byddant yn gymwys am statws sefydlog.

Rhagor o gyngor a chymorth

Os oes gan ddinasyddion yr UE gwestiynau am eu hawl i astudio yng Nghymru, eu cymhwystra i gael benthychiadau i fyfyrwyr neu os ydynt yn cael anawsterau wrth gael mynediad at addysg, gallant ofyn am help a chyngor yma:

Addysg Gynradd ac Uwchradd

Dewis ysgol – SNAP Cymru

www.snapcymru.org/help-for-families/choosing-a-school/?lang=cy

Cyngor ar Bopeth Cymru

www.citizensadvice.org.uk/family/education/

Addysg Bellach ac Uwch

Cyllid Myfyrwyr Cymru

www.cyllidmyfyrwyr.cymru.co.uk

Astudio ym Mhrifysgolion Cymru

www.wales.com/lifestyle/studying/universities-wales

Cwestiynau Cyffredin am Hawl Dinasyddion yr UE i Astudio

A fydd rhaid imi dalu er mwyn i'm plant gael addysg/mynychu ysgol?

Mae addysg ar gael am ddim mewn ysgolion sy'n cael eu rheoli gan awdurdodau lleol yng Nghymru. Mae gan rieni a gofawyr ddyletswydd gyfreithiol i sicrhau bod eu plant yn mynychu ysgol. Mae'n drosedd cadw'ch plant i ffwrdd o'r ysgol heb reswm. Gallwch gofrestru'ch plentyn ar gyfer ysgol drwy'ch awdurdod lleol.

A oes angen i'm plant siarad Cymraeg neu Saesneg i fynychu ysgol?

Nac oes, byddan nhw'n cael cymorth i gyfathrebu a dysgu Saesneg a/neu Gymraeg.

Sut allaf ddysgu Saesneg neu wella fy Saesneg?

Mae Llywodraeth Cymru yn ariannu cyrsiau 'Saesneg ar gyfer Siaradwyr Ieithoedd Eraill' (ESOL). Nod y rhain yw'ch helpu i ddysgu Saesneg a gwella'ch Saesneg. Mae'r cyrsiau hyn yn aml ar gael am ddim ac yn cael eu darparu mewn llawer o ardaloedd ledled Cymru (www.llyw.cymru/saesneg-ar-gyfer-siaradwyr-ieithoedd-eraill-datganiad-polisi).